

Oponentský posudek na rigorózní práci

Mgr. et Bc. Iva Maruščáková: Vývoj konceptu smrti. Katedra psychologie FF UK 2006.

Předložená práce má rozsah 115 stran textu, včetně příloh. Dále obsahuje adekvátní seznam, především zahraniční literatury. Členění je klasické, na teoretickou a empirickou část. Na samém začátku je ještě český a anglický abstrakt s klíčovými slovy. To velmi pomáhá k rychlé orientaci v práci.

Teoretická část má svoji logiku odvíjení: subjektivní i kulturní chápání smrti jako nedílného fenoménu života, filosofická vymezení a historický vývoj výkladu smrti. Psychologicky zajímavé je pojednání o počátcích tvorby konceptu smrti – od věku 4 let výše. Autorka se dobře vypořádává s celou složitostí ontogenetického vývoje, kulturních a rodinných podmínek atp.

Osobně za nejpodstatnější považuji část, zabývající se thanatoedukačními programy ve výchově. Na mnohé může takové téma působit jako nežádoucí narušování přirozeného dětského optimismu. Já se naopak domnívám, že přiměřená forma takové výchovy je nezbytnou součástí zodpovědné výchovy vedoucí ke zralosti. V této souvislosti se ptám, co brání v naší společnosti rozvinutí i těchto programů. Již jsme přece přijaly samozřejmost vést děti ke zralému chápání sexuality ... a není thanatoedukace podobně významná?

Teoretická část je vhodně zakončena shrnutím, které vše předcházející na stručnější ploše zřehledňuje.

Empirická část je dělená na tři oddíly podle fáze výzkumu. To odpovídá i věku osob, které vstoupily do výzkumu: věk 6-11, 10-21, 16-21. výzkum se vždy týká chápání smrti, postoje k ní, jejího chápání. Zde se mně zdá, že by jednotlivé sondy (E1, E2, E3) mohly být výrazněji odlišené – např. už ve stejném popisu cíle.

Nicméně je patrná autorčina pečlivost a zodpovědnost ve zpracování všech získaných výsledků. To se projevuje v obsírné diskusi i vlastním závěru práce. Také na konci práce bych chtěl položit otázku, jak by bylo možné se získanými výsledky naložit prakticky.

Práce splňuje požadavky kladené na práce rigorózní a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 20.3. 2006

Jiří Šípek